

LRA ilaçların uzun dönem (yan) etkileri

Prof.Dr.Reha Cengizlier

Lökotrien reseptör antagonisti ilaçlar (LRA); motelukast, 1998 yılından beri klinik kullanımdadır. Uzun süreli astım kontrolünde kortizon içeren ilaçlara destek veya hafif-orta astımda alternatif olarak kullanılmaktadır. Tanıtımlarında kullanım kolaylığı yanı sıra yan etkisi olmayışı vurgulanmıştır.

Her ilaçta olduğu gibi LRA ilaçlarda da zaman içinde kullanıma bağlı yan etkiler rapor edilmiştir. Bireysel vaka sunumları ile başlamış, daha büyük verilerin sunulduğu derlemeler da yapılmıştır.

Rapor bilgilerine göre yan etkilerin 2/3'ü erişkinlerde, 1/3'ü 18 yaş altında görülmektedir. Genelde hafif kabul edilebilecek yan etkilerdir. Ölümle sonuçlanan 2 adet erişkin yan etki raporunda ise LRA ile bağlantı kesin gösterilememiştir. Çocuklarda en çok gece terörü, aşırı hareketlilik, uyku sorunu, karın ağrısı, deri döküntüsü gibi nöropsikiyatrik yan etkiler görülmektedir. Erişkinde bunlara ilave üst solunum yolu enfeksiyonu bulguları, ateş, ishal, bulantı-kusma, karaciğer enzimlerinde artış da görülmüştür. Churg Strauss sendromu ile de ilişkilendirilen vakalar olmuşsa da kanıtlanmamıştır.

Montelukast, sadece astım ve alerjik rinit tedavisinde değil, ürtiker, egzema gibi diğer alerjik hastalıkların tedavisinde ve alerji dışı başka hastalıklarda da kullanılmıştır. Karaciğer ve böbrek toksisitesi olan ilaçların bu yan etkilerine karşı korunmada, uyku apnesi tedavisinde, stresle oluşan mesane hasarını önlemede de kullanıldığı raporları vardır. Astım ve alerjik rinit dışı endikasyonları için yeni çalışmalar gereklidir.

Kaynaklar

1-Haarman MG, van Hunsel F, de Vries TW³. Adverse drug reactions of montelukast in children and adults. *Pharmacol Res Perspect*. 2017 Oct;5(5). doi: 10.1002/prp2.341.

2-Castro-Rodriguez JA, Rodriguez-Martinez CE, Ducharme FM. Daily inhaled corticosteroids or montelukast for preschoolers with asthma or recurrent wheezing: A systematic review. *Pediatr Pulmonol*. 2018;1–8. DOI: 10.1002/ppul.24176

3-Baig S, Khan RA, Khan K, Rizvi N. Effectiveness and Quality of Life with Montelukast in Asthma – A double-blind randomized control trial. *Pak J Med Sci*. 2019;35(3):731-736. doi: <https://doi.org/10.12669/pjms.35.3.42>

4-Wang HW, Lee JC, Wu PC, Chu YH, Lin YY, Cheng LH. Effects of montelukast on human nasal mucosa. *Eur Arch Otorhinolaryngol*. 2019 Mar;276(3):761-765. doi: 10.1007/s00405-018-05274-8. Epub 2019 Jan 2.

5- Bluhara AE, Brawleyb CC, Cunningham TD, Baldassar CM. Impact of montelukast and fluticasone on quality of life in mild pediatric sleep apnea. *Int J Pediatr Otorhinolaryngol*125 (2019) 66–70. <https://doi.org/10.1016/j.ijporl.2019.06.027>

6- Ferguson L, Futamura M, Vakirlis E, Kojima R, Sasaki H, Roberts A, Mori R. Leukotriene receptor antagonists for eczema. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2018, Issue 10. Art. No.: CD011224. DOI: 10.1002/14651858.CD011224.pub2.

7-Hareedy MS, Ahmed EA, Ali MF. Montelukast modifies simvastatin-induced myopathy

and hepatotoxicity. Drug Dev Res. 2019;1–10. DOI: 10.1002/ddr.21581

8- Law SWY, Wong AYS, Anand S, Wong ICK², Chan EW. Neuropsychiatric Events Associated with Leukotriene-Modifying Agents: A Systematic Review Drug Saf. 2018 Mar;41(3):253-265. doi: 10.1007/s40264-017-0607-1.

8-Alkhuja S, Gazizov N, Alexander ME. Sleptalking! Sleepwalking! Side Effects of Montelukast. Case Rep Pulmonol. 2013;2013:813786. doi: 10.1155/2013/813786. Epub 2013 Sep 5.